

Dansbanor

Den offentliga dansen - tillställningar till vilka allmänheten hade tillträde utan förbehåll och om vilka det annonserades i pressen - började förekomma runt sekelskiftet 1900. Den tidigaste dansbanan i härvarande bygd torde ha varit Thebacken som inom kort följdes av Nybro FP där det var debut 1906.

Antalet dansbanor växte gradvis fram till och under första världskriget men ganska långsamt. Nästan samtliga danser arrangerades under äldre tid av skytteföreningar. De ägde rum på söndagar. För musiken svarade nästan alltid musikkårer, ofta från glasbruken. Pukebergs musikkår tillhörde de mest engagerade. Avgift för inträde var 25 öre. Biljetten för en dans betingade 10 öre.

1920-talet medförde en markant tillväxt för dansbanorna. Den nådde sin absoluta toppnivå på 1930-talet. Nu var det vanligt med dans både lördag och söndag på samma ställe. Idrottsföreningar dominerade bland arrangörerna och inträdet hade höjts till 50 öre. Musikkåreerna ersattes under perioden av dansorkestrar som spelade jazzmusik. Halles jazzband från Nybro var mycket populärt. Uppträdanden av särskilda artister blev allt vanligare. Ulla Billquist och Sven-Olof Sandberg kunde ofta ses och höras vid danstillställningar.

Bland dansbanor, som tillkom under denna tid och som kom att bestå länge, kan noteras Örsjö (1914?), Göttorp (1918), S:t Sigfrid (1918), Kristvalla (1922?), Lunsagärdet (1925), Svensboryd (1926), Agebo (1927), Gröningen (1930), Eskilsryd (1931) och Persmåla Hage (1933). Avstånden mellan banorna var inte stora. Med hjälp av cykel hade den danslystne goda möjligheter att förlusta sig varje helg.

Dansbanorna fyllde en social funktion på flera olika sätt. Till en början handlade det mest om dans (på marken) men efterhand utvecklades festplatserna till någon sorts nöjesfält där såväl gammal som ung kunde roa sig. Dansbanorna kom att bli träffpunkter för mängder av människor. Genom dansen knöts nya kontakter som i förlängningen befrämjade vänskap, kanske också kärlek och äktenskap.

Danstillställningarna fortsatte, något märkligt kan det tyckas, att vara många under andra världskriget. Från början av 1950-talet minskade likväl antalet dansbanor kontinuerligt. Avfolkningen av landsbygden var en förklaring härtill. En annan var ändrade nöjesvanor. 1950-talets radio med program som Karusellen och - från tidigt 1960-tal - det nya mediet TV med program som Hylands Hörna, medförde att människor i ökad utsträckning valde att tillbringa lördagskvällen i hemmet. En tredje förklaring är att arrangörerna valde att anordna bingospel i stället för dans. En bingokväll gav tydligen lika god inkomst som en danskväll och krävde dessutom mindre personal och förberedelser. Att dansbanorna hade att konkurrera med logdanser får inte heller glömmas. Söndag blev under perioden ganska sällsynt som dansdag. För att motverka det minskande antalet ungdomar valde arrangörerna att i ökad utsträckning ordna s.k. medelålders danser, ibland gammaldans under en del av kvällen. 1930-talets 50-öring hade vid många dansbanor stigit till 5 kronor. Det kan påpekas att dansbiljetten försvann i början av 1950-talet.

Den första delen av 1960-talet kan benämnas "dansbanedöden". Nu försvann de flesta av de dansbanor som klarat sig över 1950-talets kris. Detta gällde exempelvis Eskilsryd, Gröningen, Götörp och Persmåla Hage. Thebacken, en verklig storhet bland festplatser, tvingades stänga sina grindar 1962 och Nybro FP slog igen 1967. Ett par enstaka kvarvarande dansbanor i regionen är Björkängen i Gullaboås och Örsjö bygdegård.

Slutet för dansbanorna innebar också slutet för många orkestrar. Till de som nu stängde nothäftena hörde bl.a. Bores, Ingemar Edhs, Lennarts och Savoy och ett flertal orkestrar från Kalmar. Samtidigt tillkom några nya bland vilka nybrobanden The Saintz (Kennys), Ernie Ebers och Nonnes kan nämnas.

Lennart K Persson